

Cecilia Parsberg

Giveriet i den fria rörlighetens Europa

Published 6 August 2014

Original in **Swedish**

First published in **Glänta 1/2014 (Swedish version); Eurozine (English version)**

Downloaded from eurozine.com (<http://www.eurozine.com/giveriet-i-den-fria-rorlighetens-europa/>)

© Cecilia Parsberg / Glänta / Eurozine

Gatans informella fördelningspolitik synliggör den europeiska välfärdens systemfel. Samtidigt bidrar den till människors akuta överlevnad. Genom att genomföra en marknadsundersökning, fotografera, läsa rapporter och ställa frågor till folk på gatorna undersöker Cecilia Parsberg giveriets och tiggeriets europeiska koreografier.

1.

Sommaren 2011 anlitar jag en professionell marknadsundersökare som genomför en kvalitativ marknadsundersökning där givare i Sverige ger sin syn på de som tigger och besvarar min fråga om hur de skulle kunna bli mer framgångsrika som tiggare. [1] Rekryteringsfirman som anlåtats har fått direktivet att finna tjugo människor som givit pengar minst en gång till en människa som tigger på gatan samt kan tänka sig att ge igen. Under två timmar berättar åtta personer om sitt bemötande av personer som sitter på gatan och tigger. Därefter samtalar ytterligare en grupp i två timmar.

Marknadsundersökaren Eva låter dem prata kring bilder som föreställer olika positioner, uttryck och gester som personer som tigger intar och utför för att få pengar. Jag sitter bakom ett spegelglas i lokalen där dessa marknadsundersökningar genomförs. Jag hör och ser människor uttrycka sina känslor: aggressivitet, skuld, skam, önskan att omfatta och innefatta, tro, hoppfullhet, melankoli, brist, maktfullkomlighet och maktlöshet. Även om man ger så finns det ingen som ger till alla och för det måste ursäkter uppfinnas. Alla handlar de om hur tiggare kan hållas på avstånd. Den ena

strategin avlöser den andra. Det ställs höga krav på tiggaren i fråga om känslighet inför situationen. Synsättet på tiggarna är att "de ska göra rätt för sig". De ska på något sätt förtjäna det som givaren ger. Marknadsundersökaren sammanställer sedan en rapport. I den framgår det att en framgångsrik tiggare:

1. Befinner sig i en mer eller mindre tillfälligt akut situation
2. Är aktiv - får något på grund av att personen utför något
3. Är relativt ren - en alltför smutsig person vill ingen vara nära
4. Är "vanlig" - en person med "vanliga kläder" som går att identifiera sig med är lätt att förstå - och får inte göra så att givaren känner sig obekvämt och inte utföra några obekanta eller konstiga ritualer [2]
5. Kan erbjuda en anledning till situationen som personen befinner sig i eller förklara vad pengarna ska användas till

Svaren diskvalificerar många av de människor som tigger på Sveriges gator. Det framgår att tiggarna på olika sätt bör uppfylla de krav som vi potentiella givare ställer på dem för att framstå som "autentiska". Olika tiggartyper rankas i förhållande till det idealet.

2.

Sommaren 2013 försöker jag på motsvarande sätt fråga alla de som tigger på Götgatan i Stockholm, från Slussen till Skanstull - en sträcka jag går dagligen - om deras bilder av givare på gatorna. Laura Chifiriuc är min tolk, hon har undertextat min film med tiggande EU-migranter i Göteborg och är insatt i frågeställningarna. [3] Hon är från Rumänien och även om vi inte kan förutsätta att alla som tigger den dagen på Götgatan pratar rumänska, visar det sig att alla utom en svensk man gör det. Alla utom en är alltså EU-migranter. Två av personerna vill inte prata med oss. De sätter upp handen då de ser min kamera och även om Laura förklarar vad vi vill så har de inte lust, men de övriga berättar om sin situation. Vi frågar hur det går med affärerna och hur de gör. De har kommit till Sverige för att försöka tjäna pengar för sin egen och sin familjs överlevnad. De berättar alla på olika sätt om att det är mycket svårt i Rumänien. Det finns inget arbete, inget stöd, ingenting. Några av dem har fått sina hus förstörda av översvämningar. När de kommer till Sverige hjälper de varandra med mat, sovplatser och resor. De vill kunna skicka hem pengar men tycker att det har blivit mycket svårare att tigga - människor ger mindre och mindre och flera av dem tror att det beror på ökade ekonomiska svårigheter för människor i Sverige.

Ingen av dem vi pratar med har några förväntningar på att Sveriges välfärdssystem ska hjälpa dem.

3.

I augusti 2013 reser Laura och jag till Bukarest för att intervjua människor som tigger där. Trots att det finns en rumänsk lag som förbjuder den som anses kunna arbeta att tigga så har Laura sett människor som gör det senast vintern 2012. [4] Under tre dagar och kvällar letar vi, på samma typer av ställen som där man brukar hitta folk som tigger i Sverige: i T-banan, utanför gallerior, platser där många människor rör sig. Första dagen finner vi två pensionärer som tigger för att dryga ut sin pension. Gatan är också ett sätt för dem att träffa andra människor. Vi träffar först en äldre man, sjukpensionär sedan 1989 vars pension inte räcker till hyran. Runt hörnet hittar vi en 80 år gammal kvinna som berättar att hennes man nyss dött, att begravningen var så dyr att pengarna tagit slut. Hon står där tillfälligt under en vecka i väntan på sin pensionsutbetalning som dröjt på grund av semestertider. Hon ber ingen om pengar; människor ger henne ändå och det är många som känner henne. Vi går vidare till Calea Victoriei. På trottoaren mittemot polishögkvarteret sitter en man och tigger, hans ena ben är amputerat.

“För mig är det enda sättet att överleva, men jag drömmer om ett riktigt jobb, jag har fortfarande mina båda armar. Jag har hört från vänner att det är möjligt för krymplingar att få överkropps-jobb och jag skulle älska den chansen, men här händer ingenting, kanske jag borde försöka ta mig till ett annat land.” Han berättar att han tiggat på gatan i 18 år sedan olyckan och att polisen låter honom vara för att han inte anses arbetsför.

Sedan går vi till den gamla delen av staden, de kvarter dit turister går för att shoppa och äta på uteserveringar. Där borde det väl ändå finnas tiggare. Men vi hittar ingen. Vi frågar några patrullerande poliser och de säger att en del av de som förr brukade tigga nu säljer rosor, säkerhetsnålar eller annat, de andra finns inte kvar. De som inte kan överleva i Bukarest tycks resa till andra europeiska städer. Den fria rörligheten inom EU har skapat möjligheter för människor att söka sin utkomst i andra delar av Europa. Lauras rumänska vänner säger skämtsamt: “Vi exporterar tiggare.” De ser inte glada ut när de säger det.

Antalet fattiga EU-migranter som kommer till Sverige för att finna arbete beräknas öka avsevärt. En del av dem bygger egna bostäder - ofta tillsammans - på allmän mark, några hyr sovplatser, en del är uteliggare. Socialstyrelsen fann 370 hemlösa EU-migranter i Sverige i sitt försök att kartlägga hemlöshet bland EU-migranter, men enligt regeringens hemlöshetssamordnare Michael Anefur finns det snarare mellan 1000 och 2000. [5] Tidskriften Faktums redaktör Aaron Israelsson skriver att: "Rumänien tog bara under 2013 emot 3,6 miljarder dollar från gästarbetare i utlandet. I den summan ingår stora belopp som tiggats ihop på gator i bland annat Sverige. Det här biståndet är långt mycket mer effektivt än EU:s öronmärkta ekonomiska stöd till de östliga medlemsländernas romska minoriteter. EU-pengarna har nämligen, det visar de egna revisorsrapporterna, gett närmast noll effekt." [6] Om det nu är så: varför hanteras "biståndet" på gatan mellan den enskilde givaren och personen som tigger bättre än EU:s bistånd?

Vi fann inga romer som tigger i Bukarest. Den handikappade mannen är inte rom, det är inte heller pensionärerna eller den unge mannen vi talade med. De är inte heller EU-migranter. Det finns olika levnadshistorier bakom tiggeri men faktum är trots allt att flertalet migranter som tigger i Europa är romer. Flertalet av de jag talat med, i Göteborg samt på gatorna och i olika läger i Stockholm, har varit romer. De romer som utnyttjar den fria rörligheten för att finna försörjning i andra länder, när det egna landet inte svarar mot deras behov, försöker själva ta hand om sin levnadssituation och förbättra den. Att romer i högre grad behöver migrera hänger också ihop med antiziganismen: den historiska och pågående rasismen mot romer.

I februari 2012 gav Europarådet för mänskliga rättigheter ut en rapport om romernas och resandefolkets mänskliga rättigheter i Europa. Det är Thomas Hammarberg som beställt och publicerat rapporten i sin tjänst som Europarådets kommissionär: "The Commissioner has repeatedly highlighted that anti-Gypsyism is a crucial factor preventing the inclusion of Roma in society and that resolute action against it must therefore be central to any efforts to promote their integration." [7]

Den 20 mars 2014 uttalar sig Hammarberg om Sveriges behandling av romska EU-migranter. "Kommunerna vill inte göra någonting för att visa att de förstår situationen. Inte ens sätta ut en toalett. De vill inte heller ordna fler platser på natthärbärgen. Ingenting görs för att förbättra det dagliga

livet.” [8] Ansvaret skyfflas uppåt och åt sidan när den rumänska ambassadören hävdar att Sverige ska förbjuda tiggeri för att Rumänien då kommer att ta hand om de sina. Samtidigt hänvisar man till den övernationella EU-politiken, och menar att nationalstaten – i detta fall Rumänien – är ålagd att använda det EU-stöd för romernas integrering som de får. De ska “betala notan”, som några folkpartister uttrycker det. “Regeringar utnyttjar EU-samarbetet för att kringgå anklagelser om att de bedriver politik i nationalistiskt egenintresse.” [9] Alternativet tycks vara att makten centraliseras ytterligare.

En vitbok om övergrepp och kränkningar av romer i Sverige under 1900-talet presenterades den 25 mars av den svenska regeringen. [10] Den heter *Den mörka och okända historien*. Samma dag som vitboken kommer ut skickar Socialstyrelsen ett pressmeddelande där de tar på sig ett historiskt ansvar: “Socialstyrelsen och Medicinalstyrelsen har många gånger inte bara varit passiva verkställare, utan har även varit pådrivande för att diskriminera eller begränsa romer och resande från samhällets stöd, säger Eva Wallin.” [11] Gäller då detta även dagens romska EU-migranter?

Diskussionen om tiggeri förknippas, men ska inte förväxlas, med den romska situationen. Schengen-avtalet (Rumänien är ännu inte medlem i Schengen, men förväntas bli det enligt Riksdagens EU-upplysning) [12] uppdaterades i juni 2013 gällande interaktionen mellan medlemsländerna. “De nya reglerna för utvärdering innebär en övergång från det nuvarande mellanstatliga systemet för granskning till en EU-strategi, där den centrala samordnande rollen ges till kommissionen.” [13] Vad betyder detta? I vilken grad kan ett land lägga sig i ett annat lands förfarande när det får konsekvenser för de andra EU-länderna, till exempel i fråga om reaktionerna på tiggeri? På vilket sätt hänger det rumänska och det svenska systemet ihop (om alls) i och med EU? Hans Swärd, professor i socialt arbete i Lund, svarar på mina frågor: “De hänger ihop för vissa grupper som är inne på arbetsmarknaden eller i studiesystemen. Det finns regler om att man har rätt att studera i andra EU-länder och om du har arbete i ett annat EU-land finns en rad överenskommelser. Men problemet är att systemen inte omfattar dem som står utanför arbetsmarknaden.”

Frågan om de fattiga EU-migranternas situation har nått en punkt där den börjat generera motstånd från andra delar av samhället. Under några vintermånader 2013-2014 visar en grupp aktivister på kulturhuset Cyklopen

(i Högdalen, Stockholm) i handling att de ser och hör tiggarnas situation och gör klädinsamlingar och aktioner. Initiativtagaren inbjuds till Gomorron Sverige-soffan i SVT.

“Varför gör du det här?”, frågar programledaren Anna Silver som startat Facebook-gruppen [14] och organiserat insamlingarna. “Det kunde varit jag”, säger hon. Och diskussionen om solidaritet över nationella gränser är igång. Hon talar inte för dem, hon säger inte att hon ger dem en röst. Hon ser dem och ser sig själv i dem, ser oss alla som insnärjda i olika kulturella och sociala betingelser.

“Den mekaniska solidariteten, som härstammar från föga differentierade samhällen, förutsätter likhet mellan människor; det är likheten som ger sammanhållning. Den organiska solidariteten, en fastare enhet, bygger tvärtom på olikheten”, skriver professorn i idéhistoria Sven-Eric Liedman. [15]

Det register polisen har kritiserats för – som ännu utreds i syfte att fastställa om det var ett etniskt register över romer eller ej – har i kraft av de efterföljande diskussionerna bidragit till att blottlägga den bild som en maktinstitution som står i den nationella rättvisans tjänst har av romer. Protestaktioner genomförs av grupper som Cyklopen, Aktion kåkstad, Allt åt Alla, Det kunde varit jag, Ingen Människa är Illegal, Insamling för hemlösa EU-migranter i Högdalen, Linje 19, Solidaritet för 17, Vänsterpartiet Sollentuna med flera. Den 13 mars 2014 vräktes arbetssökande och hemlösa EU-migranter från sitt läger på ett utrymt militärområde i Helenelund, Sollentuna kommun. Lägre revs senare av grävmaskiner. [16] När myndigheter hanterar lagar och regler finns alltid ett tolkningsutrymme. Socialstyrelsen efterlyser i sin rapport mer kunskap om vad som gäller för dessa migranter, för kommunernas socialtjänster och för frivilligorganisationerna. “Många vet inte hur reglerna ser ut. [...] Det finns en önskan om att alla ska se möjligheter istället för begränsningar i lagstiftningen.” [17]

Den tillämpning och tolkning som myndigheterna i det här fallet använde var inte samstämmiga med EU-kommissionens rekommendation om attitydförändringar i syfte att motverka diskrimineringen av romer. Aktivisterna i aktionsgrupperna tolkade lagstiftningen annorlunda. På Facebook-sidan “Stoppa vräkningen i Helenelund” redogör de för förfarandet:

- "Vräkningsbeslutet som säger att alla som bosatt sig på området måste försvinna därifrån kom två dagar innan.
- Myndigheterna informerade om vräkningen på engelska till dom som bodde i Helenelund, ett språk som dom inte förstår.
- Avsändaren på själva vräkningens beslutet är Stockholms stad, vilket är fel då det gäller Sollentuna kommun.
- För att överklaga finns flera olika slutdatum. Både 10 dagar och tre veckor.
- I vräkningens beslutet stod att området lägret var på var ett rekreationsområde, vilket är helt fel - det är ett utrymt militärområde.
- Det var 45 namn nedskrivna, men det var det dubbla antalet människor som bodde i lägret. Och en får inte vräka människor om en inte har deras identitetsnummer.
- En av anledningarna till avhysning är nedskräpning, vilket inte heller stämmer då det är städat på platsen eftersom att dom boende själva ansvarar för att samla upp allt skräp."

Kommissionär Thomas Hammarberg igen: "Hanterar vi detta bra och visar åtminstone minimal anständighet när vi bemöter de som kommer och inte skickar iväg människor, utan istället aktivt bidrar till en förändring i deras hemländer, då kan detta bli ett skede i historien då människor agerade och inte sopade romernas mänskliga rättigheter under mattan." [18]

4.

Den fria rörligheten syftar till att öppna de nationella gränserna, men när fattiga EU-medborgare tar i bruk denna frihet att resa och göra vad de kan för att tjäna pengar inom lagens ramar, bemöts de med attityder och regler som syftar till att hindra dem från att utnyttja denna möjlighet. I pressmeddelandet till den tidigare nämnda rapporten från Socialstyrelsen står det: "Grundregeln i EU-lagstiftningen för fri rörlighet är att arbetssökande EU-migranter har rätt att ta del av socialtjänstens service i det EU-land och den kommun de befinner sig." [19] Men Socialstyrelsen har i sin undersökning alltså funnit att "I Sveriges kommuner gör socialtjänsten oftast den bedömningen att EU-migranterna [20] endast har rätt till bistånd i akuta situationer och då oftast som bidrag till hemresa och, i samband med detta, akut logi. EU-migranter omfattas inte av tak-över-huvudet-garanti i de

kommuner där en sådan finns.” [21] Enligt den övernationella förordningen som Europaparlamentet och Europeiska Unionens råd antagit ska likabehandling garanteras och innefatta alla verksamma personer inom en medlemsstats territorium, men staterna agerar på ett annat sätt.

På EU-upplysningens hemsida kan man läsa: “För att den fria rörligheten ska fungera i praktiken har EU-länderna upprättat ett system för samordning av socialförsäkringsförmåner inom EU. [...] Samordningsreglerna innebär till exempel att en person som flyttar till ett annat EU-land för att arbeta i princip ska omfattas av värdlandets socialförsäkringssystem från första arbetsdagen.” [22] Här skriver man att det gäller för “att arbeta”. Vilka samordningsregler som gäller de arbets sökande verkar oklart: “Socialstyrelsens bedömning är att kommuner och myndigheter som möter EU-migranterna är i stort behov av kunskap om vilka regler som gäller och hur de ska tillämpas. Det gäller till exempel när han eller hon ska registrera sig hos Arbetsförmedlingen eller få en prövning om försörjningsstöd och tillfälligt boende.” [23]

5.

Hur fungerar det nationella systemet för mänskliga rättigheter och solidarisk välfärd ihop med det övernationella systemet som bygger på konsensus inom EU? Jag ställer frågan till Hans Swärd via mail och han svarar: “Först på senare tid har EU kunnat enas om gemensamma fattigdomsprogram. Ofta är målen långsiktiga och har varit svåra att uppfylla. Det finns stora skillnader mellan de fattigaste och de rikaste EU-länderna. För att få tillgång till de olika ländernas välfärdssystem krävs att man har permanent uppehållstillstånd, har arbetat och kvalificerat sig för att få sjukpenning, pension m m. De allra fattigaste grupperna hamnar vid sidan av de traditionella trygghetssystemen.” Den fria rörligheten begränsas för den fattige, både inom nationell och övernationell lag och rätt, och är du rom är risken större att du dessutom utsätts för etnisk diskriminering.

Statsvetaren Peo Hansen forskar i migrationspolitik och den europeiska integrationen. Han menar att få politiska områden förmedlar en tydligare bild av samhällsbyggandets centrala frågor. Migrationspolitiken fungerar som en lins genom vilken vi får syn på vad EU vill vara och vad det vill bli.

Han ställer frågan: "Vem tillhör EU och vilka är främlingarna; vem sägs bidra till byggandet av det nya Europa och vem och vad sägs utgöra hoten mot detta?" [24] När detta nya bygge pressar ner vissa människor på knä, i bedjande positioner på Europas gator och Europa inte tar ansvar för det, brister den EU-gemenskap man talar om – vilka ska bära upp denna gemenskap, vad ska den bestå av?

Den enskildes välgörenhet gentemot den enskilda människan som tigger kan inte vara lösningen. "Solidaritet!" ropade demonstranterna den 13 mars 2014, innan rivningen av de bostäder som sjuttio EU-migranter byggt i Helenelund, Sollentuna. Sven-Eric Liedman beskriver skillnaden mellan välgörenhet och solidaritet: "Välgörenheten bygger på den enes beroende av den andre, solidariteten på ett ömsesidigt beroende inom det välfärdssystem som generellt gäller." [25] Liedman menar att det är viktigt att skilja mellan en solidaritet som bygger på ömsesidighet och en som främst eller uteslutande riktas mot dem som har det svårt. "Så snart gränsen mellan solidaritet och välgörenhet sprängs, kommer den solidaritet som riktas mot den behövande att betonas." [26]

Ska Sveriges välfärdssystem bygga på solidaritet eller välgörenhet? De verksamheter som bidrar till att ge hemlösa och fattiga stöd i Sverige är, förutom socialtjänsten, i första hand kyrkor, diakoni, Frälsningsarmén samt Stadsmissionen. Vad händer om den empatiska dimensionen av det politiska systemet ersätts av välgörenhetsorganisationer och enskilda möten på gatan där var och en ska avgöra vem som verkligen är behövande? Den viktorianska devisen "the deserving and the undeserving poor" [27] blir åter gällande. Ska det hela bero på när jag personligen känner mig givmild eller inte, när jag vill ge till den fattige eller avstå, att jag tänker ut strategier för vem jag vill ge till och vilka som inte förtjänar gåvan lika mycket?

Vad som påverkar attityder till fattiga på gatan, om det är strukturella förtryck som skapar attityderna eller om attityder skapar strukturella förtryck, är svårt att reda ut. När jag märker att jag börjar tänka ut olika strategier för vem jag ska ge en peng till på gatan – till just den där kvinnan med fina ögon eller mannen som alltid ler lite, men inte till honom med käpp som skakar – så vet jag att jag är fångad i ett ekonomiskt urvalstänkande, samtidigt skapas i dessa tankar och känslor ett slags handlingsutrymme mellan mig och den andre, ett utrymme för att formulera en politik som bygger på andra grundförutsättningar. Det är ett uppfordrande utrymme,

som etableras både på ett mellanmännskligt och samhälleligt plan.

I marknadsundersökningen där givare fick ge sin bild av de som tigger, liksom i mina intervjuer med de senare i Sverige och i Rumänien, framträder en mängd olika bilder som sätts på spel i varje möte mellan de båda på gatan. Bilder av nationens (fungerande respektive icke-fungerande) välfärdssystem, unionens (fria respektive ofria) rörlighet, delaktighet, rasism, generositet, egoism, solidaritet. Bilder av vad arbete är och skulle kunna vara. Bilder av romer. Av givare. Vem vänder sig den tiggande till egentligen?

Tiggeriet på gatorna utmanar den politik som råder inom EU, det väcker frågor om hur fördelningen ska ske.

Giveriet på gatorna utmanar samma politik, och väcker samma nödvändiga frågor.

Alla bilder av Cecilia Parsberg.

Footnotes

1. tiggerisomyrke.se/vad-ar-en-marknadsunder-sokning.
2. tiggerisomyrke.se/marknadsundersokning.
3. vimeo.com/66966202 (översatt till engelska). Tiggare ger sin syn på givare i Sverige. 2012 intervjuade jag 12 tiggare som ger sin syn på givare i Sverige. Var och en intervjuades under 30 minuter i en filmstudio, med tolk. De har fiktiva namn i filmen. Alla medverkande fick betalt. Denna film är en del av projektet "Hur blir man en framgångsrik tiggare i Sverige?" Se också tiggerisomyrke.se. Intervjuerna visas i en videoinstallation med två skärmar -- den andra skärmen visar intervjuerna av givare i Sverige (marknadsundersökningen). Installationen har visats på Örekom-festivalen, Lund/Roskilde samt på Världskulturmuseet, Göteborg. Den kommer att visas som en del av avhandlingsprojektet: "Hur blir man en framgångsrik tiggare i Sverige?"
4. Lag 61 från 1991 förbjuder att en person som kan arbeta kräver nåd av allmänheten. politiaproximitate.ro/legea_61.html.
5. Enligt Michael Anefur (KD), nationell hemlöshetssamordnare, finns idag inga uppgifter om hur många som tigger. -- Många gissar någonstans mellan 1000 och 2000 personer, men det är ingen som vet. De flesta är överens om att det är väldigt få, däremot är de väldigt synliga. dn.se/ekonomi/svenskarna-for-tiggeriforbud.
6. gp.se/kulturnoje/1.2314378--stodet-till-tiggaren-vanessa-ar-unikt.
7. "Human rights of Roma and Travellers in Europe", Council of Europe Publishing, 2012, s. 40. www.coe.int/t/commissioner/source/prems/prems79611_GBR_CouvHumanRightsOfRoma_WEB.pdf.
8. expo.se/2014/hammarberg-sverige-hycklar-om-romska-migranter_6445.html.
9. Peo Hansen, EU:s migrationspolitik under 50 år: ett integrerat perspektiv på en motsägelsefull utveckling, Studentlitteratur, 2008, s 218.

10. do.se/Documents/Vitboken.pdf

11. socialstyrelsen.se/nyheter/2014mars/allvarligaovergreppmotromerochresandeisocialstyrelsenshistoria.

12. eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Schengen-och-fri-rorlighet-for-personer/.

13. "The new evaluation rules mean a shift from the current intergovernmental system of peer review to an EU-based approach where the central coordinating role is given to the Commission." New Schengen rules to better protect citizens' free movement, European Commission -- MEMO/13/536", europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-536_en.htm.

14. Efter att lägret i Högdalen revs av myndigheterna den 13 mars, 2013, hade EU-migranterna sökt sig till Sollentuna för att bygga upp ett nytt läger. "Insamling för hemlösa EU-migranter i Sollentuna", [Facebook.com/hogdalenmisar](https://www.facebook.com/hogdalenmisar).

15. Sven-Eric Liedman, Att se sig själv i andra, om solidaritet, Albert Bonniers, 2012, s 27.

16. "Stoppa vräkningen av EU-migranterna i Helenelund", [facebook.com/events/679334188789448](https://www.facebook.com/events/679334188789448).

17. "Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige", s 34, socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-5-3.

18. expo.se/2014/hammarberg-sverige-hycklar-om-romska-migranter_6445.html.

19. socialstyrelsen.se/nyheter/2013maj/nykartlaggningavhemloshetblandeu-migranter.

20. "Begreppet EU-migranter rymmer: EU/EES-medborgare, personer som kommer från ett land utanför EU, men som har varit bosatta i EU i mer än fem år samt utrikesfödda som inte befinner sig i en asylprocess."

socialstyrelsen.se/nyheter/2013maj.

21. "Hemlöshet bland utrikesfödda personer utan permanent uppehållstillstånd i Sverige", s 31,
socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-5-3.

22. "Samordning av socialförsäkringsförmåner inom EU", [eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Schengen-och-fri-rorlighet-for-personer/\(2014-03-26\)](http://eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Schengen-och-fri-rorlighet-for-personer/(2014-03-26)).

23. socialstyrelsen.se/nyheter/2013maj/nykartlaggningavhemloshetblandeu-migranter.

24. Peo Hansen, EU:s migrationspolitik under 50 år: ett integrerat perspektiv på en motsägelsefull utveckling, s 220.

25. Sven-Eric Liedman, Att se sig själv i andra, om solidaritet, s 25.

26. Sven-Eric Liedman, Att se sig själv i andra, om solidaritet, s 28.

27. I marknadsundersökningen framgår tydligt att de tiggande ska vara "deserving poor" för att givarna ska vara benägna att ge dem pengar, tiggandet är en temporär akut situation.